

KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A halmozottan sérült (hallássérült és értelmi fogyatékos) tanulók helyi

tanterve a kerettanterv alapján készült

5- 8. évfolyam

Tantárgyi bevezető:

A közösségi nevelés tantárgy sajátos jellege elsősorban abban nyilvánul meg, hogy fejlesztési céljaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot. Lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanítási órákon elsajátított ismeretanyagok életszerűbb, személyesebb, gyakorlatiasabb összefüggésekben is aktualizálódhassanak a gyermekek értékrendszerében, életvitelében.

A közösségi nevelés tantárgy a tanulók közösségi életének fórumaként segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést. Kiemelt szerepet kap az önismeret, az önelfogadás és az önfejlesztés, illetve a tantervi tartalmakon túl jelentős színterei az aktuális kérdések, események feldolgozásának.

Általános célok, feladatok:

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) óra célja olyan komplex tevékenység, amely magában foglalja az osztályközösségbe tartozó tanulók számára az iskolai értékek közvetítését, az osztályprogramok tervezését, szervezését és lebonyolítását, az osztály tanulmányi, magatartási helyzetének nyomon követését, s mindemellett feladata a Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési területeinek, nevelési céljainak, valamint a kulcskompetenciáknak a fejlesztése is. A közösségi nevelés tantárgy célja a gyermekközösségeknek és az egyes tanulók személyiségének fejlesztésével a közösség és az egyén egymáshoz, valamint a társadalomhoz való helyes viszonyának megalapozásával, a tanulók erkölcsi tulajdonságainak, meggyőződésének formálásával, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolásával fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.

A közösségi nevelés órákon kiemelt szerepet kap az önismeret, az önelfogadás és az önfejlesztés. Biztosítani kell a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldásait segítő feladatokat. Az értékek életünkben meghatározó szerepének, az értékek védelmével kapcsolatos felelősségnek a tudatosítása mellett a közvetlen környezet

humán értékeinek keresése is a feladatok közé tartozik. Lehetőséget kell teremteni a serdülőkor testi-lelki változásaihoz kapcsolatos saját élmények, vélemények megvitatására.

A **Nemzeti alaptanterv** az **Alaptörvénnyel** összhangban fogalmaz meg olyan fejlesztési területeket és nevelési célokat, amelyek mellett, hogy az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak tartalmaiba beépülnek, azok részterületeivé válnak, így a közösségi nevelés (osztályfőnöki) órák témaköreit is tematizálják. A közösségi nevelés (osztályfőnöki) különösen eredményesen járul hozzá a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök (ezen belül pedig a személyes és személyközi kompetenciák) együttes fejlesztéséhez, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzéséhez, a közjóra való törekvés megalapozásához, valamint a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítéséhez is.

A tanuláshoz és munkához szükséges készségek közül a társas és kulturális tudatosság, az alkalmazkodóképesség, a kezdeményezőképeség, az önmotiváció, a kíváncsiság, a kreativitás, a problémamegoldás, a kommunikáció és az együttműködés fejlesztésére a közösségi nevelés keretében kerül sor.

A személyes készségek közül kiemelt szerepet kap az önismeret, az önállóság, a magabiztosság, az asszertivitás, az önmenedzsment készségek építése, valamint az olyan készségterületek megerősítése, mint a proaktivitás, a kreativitás, a problémamegoldás, a stressz és kudarc kezelése.

A személyközi készségek közül a hatékony kommunikáció, a konfliktuskezelés, a csapatmunka, a döntéshozatal és az empátia támogatása mind szerepet kap a közösségi nevelés során.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) tananyaga – más műveltségi területek és tantárgyak kerettantervével ellentétben – nem elsősorban kulcsfogalmakban, hanem nevelési célokban megfogalmazható tartalmak köré épül, amelyeket az osztályfőnök vagy az osztályfőnöki munkaközösség feladata az adott tanulócsoport, osztály igényeihez igazítani. A kerettantervben rögzített tananyag feldolgozásánál tehát az adott tanulócsoport jellemzőit, a csoporttal kapcsolatos pedagógiai célokat és az iskola helyi sajátosságait kell figyelembe venni. Jelen kerettanterv tanulási eredményeit tehát a tanulók egyéni szükségletei, érdeklődése, a tanulók szűkebb és tágabb környezetének jellemzői alapján, a közös tanulási folyamat rugalmas alakításával lehet elérni.

A közösségi nevelés (osztályfőnöki) kerettanterv öt fő témakörből áll, amelyek a kétvétfolyamos szakaszokban szabadon csoportosíthatók:

képességeikben, a teljesítményükre kapott visszajelzést pedig a továbblépéshez kapott segítségként értékeljék.

Az **egészségfejlesztés** célja a megfelelő egészségmagatartás megalapozása. Az ehhez szükséges ismeretek, minták átadása és az egészségmegőrzéshez szükséges motiváció felkeltése, ébren tartása vagy megerősítése a cél. Az egészségfejlesztés témái a személyes étellel, a segítő magatartás gyakorlásával, az intézményrendszerrel és a jövőképpel, valamint a környezettel kapcsolatos területeken nyújtanak iránymutatást a tanulóknak. Az egészségfejlesztéshez kapcsolódó óravázlatok és tananyagok a Nemzeti Köznevelési Portálon érhetők el.

A **közlekedésbiztonság** célja, hogy a tanulók olyan viselkedésformákat sajátítsanak el és olyan szokásokat alakítsanak ki, amelyek hozzájárulnak a társadalom tagjainak szabálykövető és biztonságos közlekedési magatartásához. A közlekedésbiztonság témáival való foglalkozás elősegíti a közösségi, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés során bekövetkező balesetek megelőzését, továbbá felhívja a tanulók figyelmét a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítésének fontosságára. A közlekedésbiztonsághoz kapcsolódó tananyagok és segédletek a KRÉTA felületen elérhetők.

Az **alkalmazkodás és biztonság** célja, hogy a tanulók megismerjék a bántalmazás típusait, tereit, a bántalmazásban résztvevők szerepeit felismerjék; megismerjenek és elsajátítsanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési és resztoratív sérelemkezelési módszereket. A témakör elősegíti a tanulók érzelmi intelligenciájának és szociális kompetenciáinak fejlesztését, az empátikus, biztonságos közösség kialakítását.

A közösségi nevelés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

Az erkölcsi nevelés: Az osztályközösség vagy tanulócsoport normáinak megismerése és betartása, a közös csoportnormák kialakítása hozzájárul a tanulók erkölcsi érzékének, felelősségtudatának és igazságérzetének fejlesztéséhez. A resztoratív technikák megismerése, a békés konfliktuskezelés gyakorlása révén alapvető személyes készségek bontakoznak ki, amelyek mind a személyes életben, mind a munka világában alapot adnak a sikeres helytálláshoz.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: a közösséghez tartozás megélése, az iskolához és azon belül az osztályközösséghez vagy tanulócsoportozóhoz való kötődés kialakítása teremti meg az

alapját annak, hogy a tanulók az otthont, a lakóhelyet, a szülőföldet, a hazát és népeit megismerjék és megbecsüljék. Az ünnepekre való készülődés, az ünnepekre és jeles napokra való reflexió a közösségi nevelés részét képezik, és mind a magyarságtudat, mind az egyetemes emberi civilizációhoz való kapcsolódás kialakításának fontos eleme.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: A közösségi normák gyakorlása, a közösség életében való aktív részvétel ennek a nevelési területnek megalapozó eleme. A méltányos, szabálykövető, erőszakmentes, egymás tiszteletén alapuló kommunikáció és együttműködés a demokratikus magatartás alapja. A közösségi nevelés során ehhez kap eszközöket a tanuló.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: A közösségi nevelés fontos része a tanulók önismeretének elmélyítése és olyan befogadó közösség kialakítása, amely az egyéni kibontakozást segíti. Az egyes témakörökben kiemelt feladat annak tudatosítása, hogy az elsajátított magatartások, normák, szabályok és minták hozzásegítik a tanulót ahhoz, hogy felelős döntéseivel maga irányítsa egyéni fejlődését, sorsát és életpályáját. Az önismeret szolgál alapként a harmonikus közösségi élet kialakításához és a társas kultúra fejlesztéséhez is.

A családi életre nevelés: A harmonikus családi minták közvetítésén túl a közösségi nevelés során a felelős kapcsolatok, a konfliktuskezelés, a vitakultúra megalapozására is sor kerül. Ez hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló értékelje a család, mint közösség jelentőségét és fejlessze a család kiegyensúlyozott, eredményes működéséhez szükséges egyéni kompetenciáit.

A testi és lelki egészségre nevelés: A közösségi nevelés két kiemelt témaköre is ezt a fejlesztési területet célozza: az egészségfejlesztés, valamint az alkalmazkodás és biztonság. A közösségi nevelésnek különösen fontos szerepe van abban, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a testi és lelki (mentális) egészségük megőrzésére és fejlesztésének lehetőségeire. A betegséggel való megküzdés, együttélés módjaira, a különböző betegségekkel és fogyatékkal élővel szembeni tolerancia és empátia kialakítására, érzékenyítésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, valamint a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok feladata, hogy segítsék a tanulókat a kockázatos magatartásokhoz és káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A közösségi nevelés közvetlenül gyakoroltatja a felelősségvállalást a csoport együtt vállalt feladatainak teljesítésében és a csoportnormák követésében, valamint felkészít az iskolai közösségi szolgálatban való részvételre is. A segítő magatartás gyakorlásához szükséges egyéni képességek (együttérzés, együttműködés,

problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és - megvalósítás) kibontakoztatására a közösségi nevelés számos pedagógiai foratókönyvet kínál.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A közösségben betöltött egyéni, egyedi szerep, továbbá a közösség működésének megfigyelése és értelmezése alapot ad e kompetenciák fejlesztésére. A közösségi nevelés során alkalmazott munkaformák – a kötetlen beszélgetésen, a különféle technikákkal vezetett csoportos megbeszéléseken, a páros munkákon, a csoportos feladatokon át a közösségi feladatok teljesítésének és a közösségi élmények megélésének és feldolgozásának mozzanataiig – egyenként is és összességében is hozzájárulnak a személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztéséhez. Elő kell segíteni a tanulók kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé válják érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra.

A tanulás tanítása: A pedagógus feladata, hogy a közösségi nevelés révén is erősítse a tudást és az annak megszerzéséhez vezető tanulási folyamatot, a tanulásba fektetett munkát értékelő közösségi szemléletet és értékrendet. Ezen belül kiemelt cél, hogy olyan szemléletmódot erősítsen, amely az elvégzett munkát, a kitartó szorgalmat, a folyamatos próbálkozást és fejlődést jutalmazza. Ezzel a tanuló számára a saját fejlődésébe vetett bizalmat és olyan értéket közvetít, amely a gyarapodásra és a fejlődési képességre helyezi a hangsúlyt. Az egyéni fejlesztés fontos feladata az is, hogy a tanuló tanulási stratégiákkal és saját képességeinek megfelelő módszerekkel találkozzon, amelyek segítségével saját stratégiákat alakíthat ki. Ezek révén a tanuló képessé válik arra, hogy tudását számára megengedhető és eredményes módon fejlessze. Kiemelt szerepet kap az önálló ismeretszerzés és az önellenőrzés képességének a fejlesztése. Ki kell alakítani tanulóknál az önálló tanulás, az önművelődés, az önképzés igényét. Ismerjék meg és alkalmazzák az önálló ismeretszerzés eszközeit, az egész életen át tartó, folyamatos tanulás lehetőségeit. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének és a tudás minőségének értékelése.

A kommunikációs kompetenciák:

A komplex problémák felismerése, értelmezése és csoportos megoldáskeresés, az érvelés, a megbeszélés, a véleménycsere, az érvek ütköztetése módszerének alkalmazása mind a szóbeli, mind az írásbeli kifejezőképességet fejleszti. A tanulókat arra készíti, hogy megtanulják

véleményüket összefoglalni, érvekkel alátámasztani, mások véleményét mérlegelni, megbeszélni, közösen megoldásokat keresni. Szóbeli és írásbeli kifejezés, valamint a megfelelő szintű értelmezés képessége. Megfelelő módon történő nyelvi érintkezésre való alkalmasság a társadalmi és kulturális kontextusok széles skáláján.

A digitális kompetenciák:

Az elektronikus média magabiztos és kritikus alkalmazása a munkában, szabadidőben és a kommunikáció során. A kompetencia alapvetően a multimédiás technológiájú információk keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az Internetes kommunikációban történő részvétel képességét foglalja magában.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák:

A közösségi nevelés tantárgy egyik fontos célja az életre való felkészítés. A témakörök tartalmi jó lehetőséget biztosítanak arra, hogy különböző helyzetgyakorlatokkal, szituációs játékeladatokkal, drámajátékokkal segítsük a logikus gondolkodást, a gyors helyzetfelismerést és reális problémamegoldást.

Az **alkotóképesség, a találmány, a saját ötleteket megvalósító alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:** A közösségi nevelésben a saját csoportok hagyományok megteremtése, az iskolai hagyományok megélés, továbbá a kerettantervi tartalmak feldolgozásához választott, tanulóközpontú munkaformák mind segítik e kompetenciaterület fejlesztését.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A gondolatok, élmények és érzések különféle módon történő kreatív kifejezését foglalja magában. Fontos szerepe van a közízlés alakulásában, az esztétikai tényezők mindennapjainkban betöltött szerepének formálásában. Tudatosítja az európai kultúra sokszínűségét, a más kultúrák elfogadása és tisztelete melletti identitástudatot.

Médiatudatosságra nevelés: A mindennapi élet értelmes és értékelt megismerése és gyakorlása a közösségi nevelés alapfeladata, amelyben az új és hagyományos médiumok felhasználása és tartalmaira való reflexiók révén a médiatudatosságra nevelés is megvalósul – többek között az egyes témakörökhöz kapcsolódó tevékenységeken keresztül.

Pályaorientáció: Az életpálya-tervezés és -tanácsadás feladata az, hogy a tanuló rendelkezzen egyéni jövőképpel, legyen képes elhelyezni magát érdeklődésének és életkorának megfelelő módon a munka világa kínálta lehetőségekben, és váljék képessé arra, hogy céljai eléréséhez erőfeszítéseket tegyen, beleértve az önmenedzsmenetet, a kommunikációs, az együttműködési készségeket, valamint a vezetéssel, a vezetettséggel, a versengéssel és a kudarccal kapcsolatos magatartásmódokat, illetve megküzdési stratégiákat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A közösségi nevelés fontos feladata, hogy foglalkozzon az életpálya-építési, pályaorientációs kérdésekkel, a jövő és jelen munkavállalói kompetenciák előrejelzésével, a fenntartható termelésre és szolgáltatásra való felkészüléssel. A tervező gondolkodás, az életpálya-építés mellett az egyes feladattípusok e terület részkompetenciáit megfelelően fejlesztik.

Kiemelt feladat a pályaorientáció segítése, amelynek elengedhetetlen feltétele az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztése.

A tanulókkal meg kell ismertetni a leggyakrabban választott pályák, foglalkozási ágak tartalmát, követelményeit. Az eredményes iskola- és pályaválasztás érdekében össze kell hangolni a vágyakat, a lehetőségeket, és a realitásokat.

Témaköröknek megfelelő célok, feladatok:

- Önálló életvitelhez szükséges személyiségjegyek kialakítása.
- A közösségi magatartás alapjainak lerakása, folyamatos fejlesztése.
- Szabadidő helyes eltöltése.
- Kulturált életmódra nevelés.
- Környezetünk iránti érzékenység fejlesztése.
- Környezettudatos magatartás kialakítása.
- Kommunikációs képességek fejlesztése.
- Médiatudatos magatartás kialakítása.
- A bántalmazás típusainak ismerete, lehetséges színterei a bántalmazásban résztvevők szerepeinek felismerése.
- Népünk hagyományainak ápolása, szokások, tradíciók megismertetése.
- Olyan viselkedésformák, szokások elsajátítása, amelyek hozzájárulnak a társadalom tagjainak szabálykövető és biztonságos közlekedési magatartásához.

- A közösségi, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés során bekövetkező balesetek megelőzésének lehetőségei, továbbá a tanulók figyelmének felhívása a fenntartható közlekedési módok előnyben részesítésének fontosságára.
- A társadalmi részvételhez szükséges normatudat, viselkedési és magatartási szabályok megértése, beépítése a személyiségbe.
- Egészséges életmódra nevelés, a harmonikus élet értékeinek tisztelete
- Testi, lelki egészség.
- A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése. (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás)
- Helyes szexuális kultúra és magatartás kialakítása.
- Kapcsolatok: barátság-szerelem
- A család szerepe, jelentősége.
- Szokások, életmódok. Kultúrák, vallások, másság. Fogyatékososság.
- A világról alkotott szemlélet fejlesztése, szűkebb és tágabb környezetünk megismerése, nemzeti hagyományok, kisebbségek élete, kultúrája.
- A hatékony, önálló tanulás módszerei, szükségessége.
- Pályaorientáció, a helyes énkép, önmegismerés, önkontroll kialakítása, felelősség önmagunkért.
- Az erdei iskola, mint az ismeretek alkalmazásának színtere.

A hallássérült és enyhe értelmi fogyatékos tanulók sajátos nevelési igényei miatti specialitások a tantárgy vonatkozásában:

A hallássérült és enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van annak, hogy a tanulók közvetlen és közvetett úton is szerezzenek tapasztalatokat a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Olyan helyzetek megteremtése is feladat, melynek során felkészítjük a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Tapasztalatokat gyűjthetnek a munka világáról, a szakmákról, ezáltal segíthetjük a pályaválasztásukat, a reális életcélok megfogalmazását, célkitűzését.

A hallássérült és enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvényei.

Az életkornak megfelelően szükséges a gyermek önmagáról való tudásának, önismeretének folyamatos fejlesztése. Az erősségek és gyengeségek tudatos felismerésével alakítsuk ki a számára legmegfelelőbb megküzdési stratégiákat, a későbbi önálló (minimális segítséget igénylő) tanuláshoz vezető úton.

A mindennapi kommunikációs helyzetekben és a közösségi nevelés szinterein is, az oldott, biztonságos légkör, a gondolatok kifejtésére biztosított többletidő segíti a megértést és jelentősen növeli az önbizalmat.

Az osztályban, tanulócsoporthoz kialakított jó szokások, világos együttélési, együttműködési keretek segítik a halmozottan sérült tanuló eligazodását a mindennapi kommunikációs helyzetekben, illetve felkészítésüket a felnőtt életre, a hatékony társadalmi beilleszkedésre.

Kiemelt feladatok:

- hallássérült tanulók esetében, a hallásmaradvány aktivizálása a hallási figyelem és a differenciálási készség fejlesztése minden rendelkezésre álló speciális eszközzel.
- az értelmi képességek és beszédértés fejlesztése;
- konkrét tapasztalatokon alapuló szókincsfejlesztés
- a halmozottan sérült tanulók teljes mértékű beilleszkedésének elérése a hallók társadalmába
- az önálló életvitelhez szükséges személyiségjegyek kialakítása
- önmaguk elfogadása
- kommunikációs képességek fejlesztése
- a beilleszkedés lehetőségeinek maximális segítése

Összesített órászám táblázat évfolyamonként

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti órászám	1	1	1	1
Éves órászám	34	34	34	34

KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A halmozottan sérült (hallássérült és értelmi fogyatékos) tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

5. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) alapvető feladata a felső tagozatra jellemző közösségi normák és működés gyakorlatának segítése, az osztályközösség építése, az egyén és a közösség kapcsolatának mélyítése, az egyéni és csoportos felelősség tudatosítása, és ezek megéléséhez megfelelő helyzetek, minták és eszközök biztosítása a tanulók számára.

Az egyén és közösség témakörben kiemelt feladata az együttműködés és a kommunikáció kompetenciáinak fejlesztése. Emellett az osztályközösség vagy tanulócsoport által vállalt feladat teljesítésén keresztül a konfliktusos, együttműködési helyzetekre adott minták és reflexiók, továbbá a folyamat értékelésének eszközei is érdemi fejlesztési lehetőséget kínálnak.

A tanulás tanulása témakörben a fejlődő szemléletmód megalapozása mellett saját tanulási stílus feltárása és az egyes tanulási stílusokhoz igazodó technikák gyakorlása áll középpontban. Az egészségfejlesztés témakörben a táplálkozás, valamint a mozgás és a gerincvédelem témái segítik a tanulók tájékozódását, a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében kiemelt hangsúllyal kell átadni a gyalogos közlekedéssel, illetve a közlekedési jelzések hierarchiájával, valamint a jelzőtáblák és az útburkolati jelek szerepével kapcsolatos ismereteket.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók érzelmi intelligenciájának fejlesztése a cél. A tanulók megismerik a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalmait; megismernek és elsajátítanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési módszereket.

Az ötödik évfolyamon tudatosabbá kell tenni az iskola szabályrendszerének ismeretét és a társakkal való együttműködést. Elsődleges cél az értékelés, önértékelés fejlesztése és a közösség kommunikációs és együttműködési képességének fejlesztése, valamint a szabálykövetés fontosságának felismertetése. A hagyományok tisztelete és továbbvitele igényének kialakítása.

Az életkornak megfelelően szükséges a gyermek önmagáról való tudásának, önismeretének folyamatos fejlesztése. Az erősségek és gyengeségek tudatos felismerésével alakítsuk ki a számára legmegfelelőbb megküzdési stratégiákat, nem csak a tanulás terén, hanem a közösségi élet területein is.

A befogadó nevelés-oktatás ebben az életkorban is az osztályfőnök, a szaktanárok, a gyógypedagógus és a szülők együttműködését feltételezi.

Az osztályfőnök feladata, hogy segítsen megkeresni azokat az iskolai, sport-, művészeti vagy egyéb tevékenységeket, melyekben a gyermek sikeres lehet.

A szókinccset sok olvasással, társalgással fejleszthetjük. Minél többet társalog a gyermek, annál gyorsabb ütemben fog gyarapodni a szókinccse. A hangzó nyelvi és beszédfejlesztő munka minden iskolai foglalkozásnak kiemelt feladata. A társalgáshoz, manipulációhoz kapcsolt szókinccsfejlesztéssel, a szavak jelentésének állandó tisztázásával, a hallássérült gyermekek a halláson kívül a szájról olvasást is felhasználják a beszédértés segítésére, melynek mértéke gyermekenként változó.

A nyelvi kommunikáció kialakítása során a hallás intenzív fejlesztésén túl nagymértékben támaszkodunk az egyéb kommunikációs lehetőségekre. Fontos szerepet kap a szájról-olvasás, az ujj-abc jeleinek használata, a jelkommunikáció, a gesztus. Kiemelt jelentőségű a sokoldalú szemléltetés.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakörök	Óraszám
Egyén és közösség	18
A tanulás tanulása	3
Egészségfejlesztés	5
Közlekedésbiztonság	5
Alkalmazkodás és biztonság	3
Összesen:	34

5. évfolyam

Témakör	Egyén és közösség	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A társadalmi részvételhez szükséges normatudat, viselkedési és magatartási szabályok megértése, beépítése a személyiségbe.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények/ Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés egymással és az osztály előtt álló feladatokkal. – Az elfogadott közösségi normák kialakítása. – A befogadó közösség kialakítása, – A közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában. – Az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporton belül. – A kommunikáció fejlesztése problémahelyzetben és az együttműködés során. – Az egyéni felelősség gyakorlása, – kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben. – Ötödikesek lettünk. (új tanárok, osztályfőnök, tantárgyak). – Az osztály életrendje, házirendje. – Közösségi megbízások. Feladatok az osztályban. – A család: szülők, nagyszülők, gyerekek. Alkalmazkodás a családban. Munkamegosztás. Egymás iránti figyelem a családban: hétköznapok, ünnepek. Részvétel a házi munkában. 	<ul style="list-style-type: none"> • legyen képes a másik ember személyiségének tiszteletére és elfogadására • ismerje az alapvető emberi-, gyermeki és diákjogokat és legyen tisztában kötelességeivel • tisztelje a hagyományokat. Értékelje és ápolja a családbeli, s az életében szerepet játszó közösségbeli kapcsolatokat • a család életre szóló érzelmi háttér, erőforrás szerepének tudatosítása • az egymásra figyelés fontosságának hangsúlyozása • szeretet, felelősségérzet, kötelességtudat • legyen tudatában az alapvető viselkedési normákkal • önismeret fejlesztése, mások véleményének elfogadása • osztálytársak közti bizalom, a támogató légkör megerősítése <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése.

<ul style="list-style-type: none"> – Jó közösség jellemzői. Vallási közösségek, etnikai, virtuális közösségek. – Diákönkormányzat felépítése. Diák polgármester, feladata. – Részvétel a diákönkormányzat munkájában. Fórumok. Véleménynyilvánítás. – Személyes kapcsolatok az osztályban. (barátság, ellenségeskedés, veszekedés, őszinteség). – Milyen vagyok én? Helyes önismeret. Jó és rossz tulajdonságok. – Szülőföldünk, jelképeink megismerése, hagyományaink ápolása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Konfliktus, vita, feloldás, megbeszélés, viszonyulás a témához. • Önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok. • ismerkedő, bizalom- és csoportépítő játékok, • közös társasjáték készítése vagy társasjátékozás, • kreatív tabló vagy osztályfal készítése az osztály tagjainak jellemzőivel (például névnap, hobbi), • a normák rögzítése szerződéskötés vagy közös szabályrendszer megfogalmazásával, • ünnepségre műsor készítése, • karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoportok, párhuzamos osztály számára), • feladatfal készítése, • az egyes helyzetekben hasznos visszajelző kifejezések gyűjtése, • helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések az együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban, • osztálynap, - kirándulás szervezése,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	házi rend, közösség, diákönkormányzat, polgármester, őszinteség, barátság, ellenségeskedés, önismeret

Témakör	A tanulás tanulása	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hatékony, önálló tanulás módszerei, szükségessége.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A rögzült és a fejlődésfókuszú szemléletmód közötti különbségek felismerése. – A fejlődésfókuszú szemléletmód jellemzői – A hibák és a kudarc szerepe a tanulásban. – Eredményes tanulás az ötödik osztályban. – A tanulás, mint kötelesség. – A helyes tanulás lépései. Sajátos tanulási módszerek. – Tantárgyak speciális tanulási módszerei. – Szakkörök. Szabadidő helyes eltöltése. – Játék-munka. – A számítógép és az ember. – A munka okozta öröme, sikerélmény. – Pályaválasztási elképzelések. 	<ul style="list-style-type: none"> • A tanulás kötelesség. • Gazdálkodás az idővel. • A tanulást is tanulni kell. • Ami érdekel, amit szívesen csinállok. <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • saját tapasztalatok gyűjtése, megbeszélése. • a tanulás megtervezése, időbeosztás készítése tanári segítséggel, • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • önismereti gyakorlatok és feladatok, • csoportos gyűjtőmunka a közösségben alkalmazandó, a fejlődésfókuszú szemléletmódot megerősítő, bátorító kifejezésekről, megnyilvánulásokról, majd ezek gyakorlása, • kudarc-megküzdés gyakorlatok, szituációs játékok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	önállóság, felelősségtudat, sikerélmény, kötelesség, pályaválasztás

Témakör	Egészségfejlesztés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése. (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás). Környezettudatos magatartás kialakítása. A szabadidő helyes eltöltése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<p>– kiemelt téma 1: a mozgás és a gerincvédelem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – osztálytermi tartáskorrekció, a lábizom-erősítés, a térdizom-egyensúly gyakorlatok, valamint a frissítő torna gyakorlása, – a gerincfájdalom lényegének és a mozgás gerincvédő szerepének megértése, – a relaxáció, – a specifikus mozgások stresszoldó és agyfélteke trenírozó hatásai, – a figyelem és a testtudat továbbfejlesztése, – a digitális eszközök (pl. okostelefon, tablet) használatának gerincre gyakorolt hatása, – a mozgás hatása a szív, az erek és a tüdő működésére, a hangulatra, valamint szerepe az ideális testsúly megőrzésében, – az egészséges pihenés és alvás (mennyiség, minőség). <p>– kiemelt téma 2: a táplálkozás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az étrend minőségének hozzájárulása az aktuális egészségi állapothoz (pl. vashiány, fogszuvasodás, túlsúly), hatásai az idegrendszerre (a tanulás eredményessége, a koncentráció, az iskolai teljesítmény), – minőségi és mennyiségi szempontok a táplálkozásban, – az ajánlások ismerete és étlaptervezés, a táplálkozási piramis ismerete, – a reggeli étkezésnek szerepe van az egészséges táplálkozásban és a 	<ul style="list-style-type: none"> – ismerjék a segítségnyújtás alapvető szabályait – ismerje az egészséges életmód alapelveit és ezek betartásának fontosságát, a testi-lelki egészség legfontosabb összefüggéseit – ismerje az élvezeti szerek szervezetre gyakorolt károsító hatását – testünk iránti felelősségünk, tiszta, egészséges, esztétikus környezet megteremtése és megőrzése – alapvető viselkedési normák gyakoroltatása, betartása, megkövetelése <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plakát, tabló készítése, • kutatómunka az interneten tanári segítséggel, • oktatófilmek megtekintése igény szerinti témákban, • programok, kiállítások megtekintése lehetőség szerint., • páros munka, • beszélgetés meghívott szakemberrel (akár online interjú formájában is), jeltolmács segítségével • mozgásos gyakorlatok és feladatok (testtartást és gerinctudatosságot fejlesztő torna, tartáskorrekciós gyakorlatok), • a helyes állás és ülés gyakorlása, osztálytermi tartásjavító vagy lábizom-erősítő gyakorlatok végzése, • relaxációs gyakorlatok és feladatok (villámrelaxáció, csoportos relaxáció), • a koncentrációt és ügyességet fejlesztő osztálytermi mozgásos gyakorlatok végzése, • közösségépítő és mozgásos játékok, • az étlap elemzése és étlap összeállítása, • poszter (reklám) készítése a tejtermékekről, illetve a főétkezések

<p>helyes életvitelben, az ideális reggeli,</p> <ul style="list-style-type: none"> – a tej, tejkészítmények és tejtermékek fontossága, a gyermeki szervezetben betöltött szerepe, – az élelmiszerpazarlásnak a környezetre és a gazdaságra gyakorolt hatásai, az élelmiszerhulladék csökkentése, a maradékok biztonságos felhasználása, szolidaritás azokkal, akiknek nem biztosított a mindennapi, elegendő élelem, – ismeretek az alapvető ételkészítési eljárásokról, elkészítési módokról (ezek egészségi, környezetvédelmi és balesetvédelmi vonatkozásairól), a konyhai higiéniról, továbbá a konyhai eszközök rendeltetésszerű és balesetmentes használatáról, – az étellel és italokkal terjedő fertőző betegségek említése és megelőzési lehetőségeik fontossága. <p>- kiemelt téma 3: a függőségek:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a dohányzás, a digitális függőség és a játékszenvedély kialakulásának megelőzésével kapcsolatos ismeretek. <ul style="list-style-type: none"> – Szabadidő helyes eltöltése. – Kulturált szórakozás lehetőségei. – Könyvek, könyvtár, folyóiratok. – Szenvedélybetegségek. – Egészséges életmód. – Egészség-betegség. Fogyatékoság. – Felkészülés a serdüléssel járó biológiai és pszichikus változásokra. – Környezet- és természetvédelem. 	<p>tápanyag- és nyersanyag arányairól, vagy különböző ételkészítési eljárásokról csoportmunkában, majd csoportos reflexiók,</p> <ul style="list-style-type: none"> • az élelmiszerhulladékokkal kapcsolatos feladatok megoldása, • közös ötletelés és cselekvés az élelmiszerpazarlás megszüntetésének érdekében, • ismerkedés az alapvető ételkészítési eljárásokkal és elkészítési módokkal, a konyhai higiéniai előírásokkal, a konyhai eszközök, felszerelések rendeltetésszerű használatával és az alapvető balesetvédelmi szabályokkal, képi megsegítéssel
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	kulturált szórakozás, művelődés, szenvedélybetegségek, egészség, betegség, fogyatékoság, környezetvédelem, környezettudatosság
------------------------------------	--

Témakör	Közlekedésbiztonság	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	A környezetismeret órákon tanult közlekedéssel kapcsolatos ismeretek.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A gyalogos és kerékpáros közlekedéssel, illetve a közlekedési jelzések hierarchiájával, valamint a jelzőtáblák és az útburkolati jelek szerepével kapcsolatos ismeretek elsajátítása.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – kiemelt téma 1: a gyalogos közlekedés, közösségi közlekedés, <ul style="list-style-type: none"> – a gyalogos és kerékpáros közlekedés alapvető szabályai, – közlekedés rollerrel, illetve e-rollerrel, – kiemelt téma 2: a kerékpáros közlekedés alapvető szabályai (jelzőtáblák, útburkolati jelek, jelzőlámpák stb. – a Közlekedő kisokos alapján), – a közlekedési szabályok és viselkedési elvárások betartásának elfogadtatása, – a baleset-megelőzés módjai és eszközei, a segítségnyújtás lehetőségei és korlátai, – az utasbiztonsági rendszerek megfelelő használata személygépjárműben utazva, – az érzékelési és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe, – a mobil eszközök használatának kockázatai a közlekedés során, – a felelősség kérdése – mit tehetek a magam és mások biztonsága érdekében. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismerkedés a közlekedés különböző módjaival és eszközeivel, • a közlekedéssel összefüggő jelek és jelzések értelmezése, az általuk közvetített információk feldolgozása páros munkában, • a baleseti veszélyek és a biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása csoportmunkában, szituációs játékban • a 112-es segélyhívó megismerése, mikor kell/szabad hívni, a hívásakor felmerülő kérdések, • szituációk elemzése több résztvevő szempontjából, • a közlekedés és az egészségmegőrzés kapcsolatának felismertetése esetelemzéssel, • a kész közös anyagok feldolgozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	e-roller, útburkolati jelek, jelzőlámpák, segélyhívó számok

Témakör	Alkalmazkodás és biztonság	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek, a közösségbe való beilleszkedéssel kapcsolatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók érzelmi intelligenciájának fejlesztése a cél. A tanulók megismerik a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalmait; megismernek és elsajátítanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési módszereket.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A közösségi normák kialakítása, – az érzelmi intelligencia fogalmának megismerése, az érzelem-felismerés és - kifejezés gyakorlása. – A bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalma. – A konfliktuskezelési módszerek megismerése és elsajátítása. – Javaslat: a külső és belső különbözőségek elfogadása, a sztereotípiák, a kirekesztés jellemzői. – Az asszertív kommunikáció megismerése. – A stresszkezelési stratégiák megismerése. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • páros munka, • csoportmunka, • szerepjáték, drámajáték, • kérdőívek, tesztek kitöltése tanári útmutatással, • szituációs gyakorlatok, • filmek (kisfilmek, filmrészletek) megtekintése és feldolgozása, • osztályszabályzat készítése, közösen
Kulcsfogalmak/ fogalmak	érzelmi intelligencia, konfliktuskezelés, bántalmazás, agresszió

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén:

A teljesítményt nagymértékben befolyásolja a hallásmaradvány, az intelligencia és az általános nyelvi készség. A várt eredmények a hallássérült és értelmi fogyatékos tanulók egyéni fejleszthetőségének figyelembe vételével értendők, a rendelkezésre álló dokumentumokban (anamnézis, személyi adatok, szakértői vélemény) foglaltakat alapul véve.

- tudatosan törekedjen az eredményes tanulásra
- ismerje fel, hogy az ember számára a legfontosabb, a legbiztonságosabb közösség a család, legyen érzelmi kötődése ahhoz
- ismerje nemzeti ünnepeinket és szokásainkat

- törekedjen arra, hogy lakóhelyének történelmét, nevezetességeit minél részletesebben megismerje
- a tanuló ismerje az alapvető higiéniai követelményeket és a helyes napirend kialakításával óvja egészségét
- életkorának megfelelő tájékozottsága legyen a különböző szakmákról, foglalkozásokról, pályaválasztási lehetőségekről
- ismerje fel az egészséges életmód fontosságát, törekedjen az egészsége megőrzésére.
- legyen tájékozott, ismerje fel, az egészségre káros, függőséget okozó szereket
- ismerje a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait
- ismerje fel a vészhelyzetet, tudjon segítséget hívni
- legyen ismerete arról, hogy az internetes közösségi oldalak veszélyeket is hordoznak magukban

KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A halmozottan sérült (hallássérült és értelmi fogyatékos) tanulók helyi

tanterve a kerettanterv alapján készült

6. évfolyam

Az 5–6. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) alapvető feladata a felső tagozatra jellemző közösségi normák és működés gyakorlatának segítése, az osztályközösség építése, az egyén és a közösség kapcsolatának mélyítése, az egyéni és csoportos felelősség tudatosítása, és ezek megéléséhez megfelelő helyzetek, minták és eszközök biztosítása a tanulók számára.

Az egyén és közösség témakörben kiemelt feladat az együttműködés és a kommunikáció kompetenciáinak fejlesztése. Emellett az osztályközösség vagy tanulócsoporthoz által vállalt feladat teljesítésén keresztül a konfliktusos, együttműködési helyzetekre adott minták és reflexiók, továbbá a folyamat értékelésének eszközei is érdemi fejlesztési lehetőséget kínálnak.

A tanulás tanulása témakörben a fejlődő szemléletmód megalapozása mellett saját tanulási stílus feltárása és az egyes tanulási stílusokhoz igazodó technikák gyakorlása áll középpontban. Az egészségfejlesztés témakörben a táplálkozás, valamint a mozgás és a gerincvédelem témái segítik a tanulók tájékozódását, a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében kiemelt hangsúllyal kell átadni a gyalogos közlekedéssel, illetve a közlekedési jelzések hierarchiájával, valamint a jelzőtáblák és az útburkolati jelek szerepével kapcsolatos ismereteket.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók érzelmi intelligenciájának fejlesztése a cél. A tanulók megismerik a bántalmazás, a konfliktus és az agresszió fogalmait; megismernek és elsajátítanak az életkoruknak megfelelő konfliktuskezelési módszereket.

A hatodikos gyermek egy olyan életszakaszba lép, amelyet leginkább az állandó változás jellemez. Erősödik a gyerekek érdeklődése a külvilág felé és fejlődik a kritikai érzékük. Kezd kialakulni és formálódni a gyermekek valódi személyisége. Növekszik az érdeklődésük a szociális kapcsolatok iránt, ami jó alapot teremthet arra, hogy a gyermekek felelősséget érezzenek saját osztályközösségük iránt. A cél az, hogy új szociális kapcsolatot alakítsanak ki egymással és tanáraikkal egyaránt.

A hatodik évfolyamon tovább kell mélyíteni az iskola szabályrendszerének ismeretét és a társakkal való együttműködést. Továbbra is elsődleges cél az értékelés, önértékelés fejlesztése valamint a közösségi kommunikáció és együttműködés képességének fejlesztése.

Nagyobb teret kapnak a tanulók érdeklődésében az önismereti és a tágabb közösséget érintő témák. Az énkép fejlődésével növekszik a környezet iránti felelősségtudat is, mint a hagyományok tisztelete és továbbvitele.

A kamaszkori testi és lelki változások erőteljes megjelenése még fokozottabbá teszi az „Egészségfejlesztés” témakörtének alapos megbeszélését, különös tekintettel a serdülők biológiai, higiéniai problémáira, valamint a nemek közti különbségek bemutatására. Szem előtt kell tartanunk, hogy intézményünk specialitásából adódóan, tanulóink életkora egy évvel több, mint az osztályfokon jellemző életkor.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakörök	Óraszám
Egyén és közösség	18
A tanulás tanulása	3
Egészségfejlesztés	5
Közlekedésbiztonság	5
Alkalmazkodás és biztonság	3
Összesen:	34

6. évfolyam

Témakör	Egyén és közösség	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A társadalmi részvételhez szükséges normatudat, viselkedési és magatartási szabályok megértése, beépítése a személyiségbe. A család szerepe, jelentősége. A halmozottan sérült gyermek felkészítése a felnőtt életre, a hatékony társadalmi beilleszkedésre.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Az elfogadott közösségi normák fejlesztése, gyakorlása. – A közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában. – A kommunikáció fejlesztése problémahelyzetben és az együttműködés során. – Az egyéni felelősség gyakorlása, – kommunikáció fejlesztése a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben. – A helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása. – A saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése. – Tisztségviselők megválasztása. – Jogaink és kötelességeink. – Segítő szándékú véleménynyilvánítás módjai, kifejezésformái. – Fiúk, lányok barátsága. – Szerelem. – Helyes viselkedés. Illemtan. – A család jelentősége. – Demokrácia a családban. 	<ul style="list-style-type: none"> • A másik ember személyiségének tisztelete és megértése. • Helyes önismeret kialakítása. Önmagunk felvállalása. • Mások bírálatának segítségként való elfogadása. • Az örökletes tényezők szerepének felismerése a jellem kialakulásában. • A családtagok közötti őszinte megbecsülés, tisztelet tudatosítása. • Önmaguk és a környezet tisztán tartása! Tudják, hogy a tisztaság az egészség alapfeltétele! <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • szociometria felvétele és közös megbeszélése tanári segítséggel • kalendárium készítése, • ünnepségre műsor készítése, • karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoportok, párhuzamos osztály számára),

<ul style="list-style-type: none"> – Kommunikációs zavarok a családban. – Véleményalkotás, ítéletformálás, kritikus gondolkodás. – Környezet tisztántartása: otthon, osztályban. – Állatok a lakásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • helyi témához kapcsolódó tevékenységek megvalósítása (például: iskolatörténet feldolgozása, a nemzeti identitást erősítő programok szervezése, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő embertársaink elfogadása és segítése), • egyéni és társas reflektív gyakorlatok és játékok, • helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések az együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban, • osztálynap, - kirándulás szervezése, • az értékeléshez kapcsolódó feladatok és játékok, • egyéni visszajelzések nyújtása, • csoportos, irányított beszélgetés,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	jogok, kötelességek, kulturált véleménynyilvánítás, erkölcs, etika, illik, nem illik

Témakör	A tanulás tanulása	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eredményes tanulás feltételeinek ismerete, helyes gyakorlatok elsajátítása.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A rögzült és a fejlődésfókuszú szemléletmód közötti különbségek felismerése. – A fejlődésfókuszú szemléletmód jellemzői. – A hibák és a kudarc szerepe a tanulásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az eredményes tanulás feltételeinek ismerete: megértés, ellenőrzés, alkalmazás. • Jó időbeosztás, önismeret, kitartás, szorgalom, fegyelem. • Elérhető célok kitűzése. • Érdeklődés, tudásvágy kialakítása.

<ul style="list-style-type: none"> – Helyes tanulási módszerek továbbfejlesztése. – Miért tanulunk? – Mit kell tudni a pályaválasztásról? Szakmák, lehetőségeink. – Mezőgazdasági szakmák. – Ipari szakmák. – Szellemi munkák. – Emberi tevékenységek hatása a környezetünkre. 	<ul style="list-style-type: none"> • A beszéd és gondolkodás összefüggései. Tudás, lelkierő, egyéb szellemi képességek értékelése. • képi megsegítés és a jelnyelvi kommunikáció alkalmazása a tanulási folyamatokban <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plakát, tabló készítése, • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • csoportos gyűjtőmunka a közösségben alkalmazandó, bátorító kifejezésekről, megnyilvánulásokról, majd ezek gyakorlása, • kudarc-megküzdés gyakorlatok, szituációs játékok.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>pályaválasztás, ipari-, mezőgazdasági szakmák, szellemi tevékenység,</p>

Témakör	Egészségfejlesztés	Órakeret 5 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egészséges életmódra nevelés, a harmonikus élet értékei tisztelete. A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás, számítógép, internetfüggőség.) Kulturált magatartás kialakítása.</p>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Az 5. évfolyam kiemelt témáinak elmélyítése, gyakorlása: – Kiemelt téma 1: a mozgás és a gerincvédelem – Kiemelt téma 2: a táplálkozás – Kiemelt téma 3: a függőségek 	<ul style="list-style-type: none"> • tudják elhelyezni önmagukat a saját korcsoportjukban, felismerve ebből adódó jellemzőiket • ismerjék az ember életszakaszainak főbb általános jellemzőit • szerezzenek ismereteket az alkohol és a dohányzás káros hatásairól

<ul style="list-style-type: none"> – A serdülők biológiai, higiéniai problémái. – A személyiség változása. – Szexualitás. – A sport fontossága a serdülőkorban. – Szennvedélybetegségekről. Dohányzás, alkohol. – Drogok, veszélyforrások. – Hová, kihez forduljunk, ha segítségre van szükségünk? – A jó ízlés határai. – A számítógép előnyei, hátrányai. – Az internet veszélyei. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plakát, tabló készítése, • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • relaxációs gyakorlatok és feladatok (villámrelaxáció, csoportos relaxáció), • az élelmiszerhulladékokkal kapcsolatos feladatok megoldása, • közös ötletelés és cselekvés az élelmiszerpazarlás megszüntetésének érdekében, • reflektív feladatok a testkép és önértékelés témájában, • ismerkedés az alapvető ételkészítési eljárásokkal és elkészítési módokkal, a konyhai higiéniai előírásokkal, a konyhai eszközök, felszerelések rendeltetésszerű használatával és az alapvető balesetvédelmi szabályokkal, képi megsegítéssel.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>függőség, szennvedély, higiénia, szexualitás, veszélyforrások, előny-hátrány, ízlés</p>

Témakör	Közlekedésbiztonság	Órakeret 5 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az előző évfolyamokon elsajátított ismeretek.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A már ismert közlekedési szabályok alkalmazása, közlekedési ismeretek bővítése.</p>	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Az 5. évfolyamon kiemelt témák elmélyítése, gyakorlása: – Kiemelt téma 1: a gyalogos közlekedés, közösségi közlekedés, – Kiemelt téma 2: a kerékpáros közlekedés alapvető szabályai (jelzőtáblák, 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a közlekedéssel összefüggő jelek és jelzések értelmezése, az általuk közvetített információk feldolgozása tanári irányítással

<p>útburkolati jelek, jelzőlámpák stb. – a közlekedő kisokos alapján).</p> <ul style="list-style-type: none"> – A baleset-megelőzés módjai és eszközei, a segítségnyújtás lehetőségei és korlátai. – Az utasbiztonsági rendszerek megfelelő használata személygépjárműben utazva. – Az érzékelés és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe. – A mobileszközök használatának kockázatai a közlekedés során. – A felelősség kérdése – mit tehetek a magam és mások biztonsága érdekében. 	<ul style="list-style-type: none"> • a baleseti veszélyek és a biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása csoportmunkában, • segélyhívó számok ismerete, segélyhívás szituációban való gyakorlása • vetélkedők, versenyek • a közlekedés és az egészségmegőrzés kapcsolatának felismertetése esetelemzéssel, • a kész közös anyagok feldolgozása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	utasbiztonság, útburkolati jel, kockázati tényezők

Témakör	Alkalmazkodás és biztonság	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Helyzetfelismerés, konfliktuskezelés, helyes kommunikáció, segélykérés lehetőségeinek ismerete.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A bántalmazás felismerése, segítségnyújtási lehetőségek. – A megismert konfliktuskezelési módszerek gyakoroltatása szituációs helyzetgyakorlatokban. – Javaslat: a külső és belső különbözőségek elfogadása, a sztereotípiák, a kirekesztés jellemzői. – Az asszertív kommunikáció megismerése. – A stresszkezelési stratégiák megismerése. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • páros munka, • csoportmunka, • szerepjáték, drámajáték, • kérdőívek, tesztek kitöltése tanári útmutatással • szituációs gyakorlatok, • filmek (kisfilmek, filmrészletek) megtekintése és feldolgozása, • osztályszabályzat készítése közösen
Kulcsfogalmak/ fogalmak	elfogadás, kirekesztés, stresszkezelés

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén:

A teljesítményt nagymértékben befolyásolja a hallásmaradvány, az intelligencia és az általános nyelvi készség. A várt eredmények a hallássérült és értelmi fogyatékos tanulók egyéni fejleszthetőségének figyelembe vételével értendők, a rendelkezésre álló dokumentumokban (anamnézis, személyi adatok, szakértői vélemény) foglaltakat alapul véve.

- ismerje meg a családi együttélés szabályait
- ismerje a közösség és az egyén közötti kapcsolat fontosságát
- alakuljon ki a nyitottság a társas kapcsolatokra, fejlődjön a szociális érzület
- legyen ismerete a fontosnak tartott emberi értékekről, azokat érvényesítse az emberi kapcsolataiban
- ismerje meg a serdülőkorhoz kapcsolódó biológiai változásokat, életkorának megfelelően.
- ismerje a táplálkozás általános szabályait, legyen tisztában az étrend minőségének fontosságával
- váljon szokásává a helyes testtartás, a napi mozgás és legyen tájékozott a gerincvédelem fontosságával kapcsolatban
- fejlődjön a tanuló önismerete, reális önértékelése
- érezzen felelősséget cselekedeteiért, vállalásaiért, érzékelje és értékelje megfelelően a sikert, a kudarcot
- fejlődjön az érzelmi intelligenciája, ismerje fel a bántalmazást, az agressziót, a konfliktus helyzeteket
- ismerje fel az iskolai konfliktusokat, törekedjen a megoldásra. Szilárduljon meg az iskolai követelmények szerinti normatartás
- tudjon segítséget kérni és adni
- tudja megtervezni tanulását segítséggel
- tudjon különbséget tenni kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, fogadja el, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni
- fokozódjon kitartása, fejlődjön felelősségérzete, feladattudata
- ismerje és tisztelje a közösségi hagyományokat, vegyen részt ápolásukban
- legyenek megfelelő ismeretei a jelzőtáblák és az útburkolati jelek szerepével kapcsolatban

KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A halmozottan sérült (hallássérült és értelmi fogyatékos) tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

7. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) célja a korábbiakban megkezdett közösségépítő és egyéni fejlesztő munka folytatása és bővítése, továbbá a felkészítés a továbbtanulásra.

Az egyén és közösség témakörben a hagyományos osztályfőnöki munka kap teret. Ennek – a szervezői, adminisztratív és értékelő munkán túl – kiemelt feladata az életpálya-tervezés és az azt megalapozó önismereti és pályaorientációs munka. Emellett a befogadó közösség gazdagítása, a helyi és a nemzeti hagyományok ápolása, az együttműködéshez szükséges személyes és személyközi készségek fejlesztése kerül előtérbe.

A tanulás tanulása témakörben a kudarcélmény feldolgozási módjai, a megküzdési stratégiák és a fejlődő szemléletmód továbbépítése mellett a saját tanulási stratégiák megalapozására is sor kerül, amelyek a későbbi sikeres továbbtanulást és vizsgázást is segítik.

Az egészségfejlesztés témakörben a káros szenvedélyek és az egészségügyi szolgáltatások témái segítik a tanulók tájékozódását és a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében a kerékpáros közlekedésre és a közlekedés komplex rendszerként való értelmezésére szükséges helyezni a hangsúlyt.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók megismerik a bántalmazás offline és online típusait és szerepeit. A tanulók megismerik a segítő szakemberek munkáját.

A közösségi nevelés tantárgy sajátos szerepet tölt be annak támogatásában, hogy a halmozottan sérült (hallássérült és értelmi fogyatékos) tanulók megértsék a törvények szerepét mindennapi életünkben, elfogadják azok szükségességét, az értékek és a szabályok viszonylagosságát, a normakövetés fontosságát.

Helyzeteket kell teremteni ahhoz, hogy a meglévő nyelvi nehézségek mellett is tudjanak érvelni, meggyőzni, mások véleményét elfogadva kiállni meggyőződésük mellett, vagy elvetni azt, átérezhessék a felelősségvállalás jelentőségét, felismerjék, hogy kiknek tudnak segítséget nyújtani. Csoportos feladathelyzetekben teremtsünk lehetőséget arra, hogy a kommunikációs képességeiknek megfelelően megfogalmazhassák véleményüket és fogadják el mások érvelését!

A hetedik osztályban a tanulók a kamaszkorba lépnek. Két alapvető jellemzője van ennek az életszakasznak: az egyik egy külső aktivitásban nyilvánul meg, a másik egy forrongó, dinamikus belső lelkiállapotot jelez. A világ jelenségei iránti tudásvágy mellett megjelennek az egymás iránti figyelem és az önreflexió képességének első megnyilvánulásai. Ezekben a feltörekvő erőkből egyre határozottabb szerepet kapnak azok a fizikai változások, melyek a szexuális identitást és képességet teremtik meg. Az általános tapasztalat, hogy a fizikai változások megelőzik a lelki fejlődést, de mindenképpen tartsuk szem előtt, hogy intézményünk specialitásából adódóan, tanulóink életkora egy évvel több, mint amennyi az adott osztályfokon általában jellemző életkor. A nemiséggel és szexualitással kapcsolatos beszélgetéseket ennek függvényében tervezzük meg.

A hetedik évfolyamon már kiemelt jelentősége van a pályaorientáció támogatásának abban, hogy reálisan tájékozódjanak a tanulók a továbbtanulással kapcsolatban. Ismerjék fel érdeklődési körüket és egyeztessék össze azt a tanulási lehetőségekkel.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakörök	Óraszám
Egyén és közösség	18
A tanulás tanulása	3
Egészségfejlesztés	5
Közlekedésbiztonság	5
Alkalmazkodás és biztonság	3
Összesen:	34

7. évfolyam

Témakör	Egyén és közösség	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyermek felkészítése a felnőtt életre, a hatékony társadalmi beilleszkedésre. A társadalmi részvételhez szükséges normatudat, viselkedési és magatartási szabályok megértése, beépítése a személyiségbe. A család szerepe, jelentősége. Pályaorientáció, a helyes énkép, önmegismerés, önkontroll kialakítása, felelősség önmagunkért.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Életpálya-tervezés és tanácsadás, – Továbbtanulási tájékoztató és tanácsadás. – Adminisztratív és szervezési feladatok, – Az elfogadott közösségi normák következetes gyakorlása, – Befogadó közösség építése. – A közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában. – Az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporthon belül. – Az egyéni felelősség gyakorlása. – Kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben. – A helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása. – Saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése. – Az osztály tervei, céljai az új tanévre. – Együttműködés a közös tevékenységekben. – Felelősök. Új tantárgyak. 	<ul style="list-style-type: none"> – tudják, hogy minden ember egyedi, hogy énünk egyes összetevői örökölték, mások megszerzettek – ismerjék fel a tanulás jelentőségét a jellem alakulásában – a család sokrétű funkciójának tudatosítása. a konfliktusok okainak feltárása – a konfliktusok kezelési lehetőségei <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • az Oktatási Hivatal Pályaorientációs MÉRŐ- és Támogatóeszköz (POM) használata tanári irányítással • önismereti tesztek kitöltése és értékelése, tanári segítséggel • a továbbtanulási lehetőségek és tanulási utak közös feltérképezése, • egyéni és csoportos tanácsadás a továbbtanulásról, • részvétel pályaorientációs programokon • a jövőbeli távlatos gondolkodást fejlesztő játékok alkalmazása,

<ul style="list-style-type: none"> – Igaz barátság az osztályban. – Bíráskodás. Bíráló, önbíráló. Felelősség. Lelkiismeret. – Milyen szeretnék lenni? Önismeret. – Példakép. Érték, mérték. – A család, mint legkisebb közösség. – Jogok, családon belüli erőszak. – A család funkciói. – Konfliktusok a családban. Szabályok és korlátok. – Miről vallanak otthonunk tárgyai? 	<ul style="list-style-type: none"> • a jövőképről tanulói (vezetett vagy szabad) alkotó egyéni vagy csoportos munka, • bizalom- és csoportépítő játékok, • közös társasjáték készítése vagy társasjátékozás, • kreatív tabló vagy az osztályfal bővítése, • kalendárium, napló készítése, tanári segítséggel • közös szabályrendszer megfogalmazása • ünnepségre műsor készítése, • karácsonyi előadás készítése (szülők, más tanulócsoporthoz, a párhuzamos osztály számára), • feladatfal készítése, • az egyes helyzetekben hasznos visszajelző kifejezések gyűjtése, • helyzetgyakorlatok és csoportos megbeszélések együttműködéssel, a konfliktusokkal kapcsolatban, • osztálynap, - kirándulás szervezése, • az értékeléshez kapcsolódó tevékenységek, • egyéni visszajelzések nyújtása, • csoportos beszélgetés
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>felelősség, bíráló, önbíráló, önbíráskodás, lelkiismeret, érték, jog, kötelesség, iskolai erőszak</p>

Témakör	A tanulás tanulása	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Pályaorientáció, a helyes énkép, önmegismerés, önkontroll kialakítása, felelősség önmagunkért.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A rögzült és fejlődésfókuszú szemléletmód megjelenési formáinak felismerése mások megnyilvánulásaiban és a saját életben, – A fejlődésfókuszú szemléletmód gyakorlásának módjai. – A kudarckerülés veszélyei és a kudarccal kapcsolatos megküzdés módjai. – Tanulási stratégiák és szerepük a folyamatos tanulásban és a vizsgára készüléskor. – A vizsgára vagy versenyre készüléskor legfontosabb feladatai. – Önállóság a tanulásban. – Önkontroll kialakulása, fontossága. – Érdeklődés, érzelem, motiváció a pályaválasztásban. – Iskolaválasztás gondja. – Szakmák, foglalkozások. Lehetőségeink. – Munkanélküliség, közmunka fogalma. – A fiatalok pályaválasztási lehetőségei. – Az élethosszig tanulás fontossága, jelentősége. 	<ul style="list-style-type: none"> – ismerjék fel a képességek és a pályák kapcsolatát, legyenek tisztában saját képességeikkel – tudják azonosítani az érdeklődési területeket és azok szerepét a pályaválasztásban <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • plakát, tabló készítése, • pályaválasztási kiállítások megtekintése, • a kudarc-tűrési-képességet fejlesztő, illetve a kudarc értelmezését és kezelését segítő játékok (például siker vagy kudarc gyakorlat), • tanulási stratégiák kipróbálása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kontroll-önkontroll, felelősség, önismeret, énkép, munkalehetőség, munkanélküliség

Témakör	Egészségfejlesztés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészséges életmódra nevelés, a harmonikus élet értékei, tisztelete. A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése. (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás). Helyes szexuális kultúra és magatartás kialakítása.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – kiemelt téma 1: az egészségügyi szolgáltatások: <ul style="list-style-type: none"> – a betegség az egészség pillanatnyi vagy tartós hiánya, – a háziorvosi ellátás igénybevételének feltételei, az egyes szakrendelések igénybevételének feltételei, – a fertőző betegségek hatásai, – a hepatitisz B és a HPV betegségek jellemzői, terjedési útjai, a megelőzési módjai, az ingyenes HPV elleni védőoltás jelentősége, a fertőzések terjedési útjai, – az immunrendszer tudatos felkészítése a kórokozók ellen, – az életveszélyes állapotok felismerése és a laikus ellátás alapjai, – az olyan súlyos állapotok felismerése, amikor mentő/ügyelet/háziorvosi ellátás szükséges – a kapcsolódó teendők megismerése, – a leggyakoribb balesetek és a baleset-megelőzés alapjai, – a laikus elsősegélynyújtás alapjai. – kiemelt téma 2: a káros szenvedélyek: <ul style="list-style-type: none"> – az alkohol testre és lélekre gyakorolt hatásai, a kulturált alkoholfogyasztás fogalma és jellemzői, a nagyivás és rohamivás fogalma, az ittasság/részegség/alkoholmérgezés fogalma, valamint az alkohol és energiaital együttes fogyasztásának hatásai, – a kábítószerekkel és illegális szerekkkel kapcsolatos alap- és jogi ismeretek, 	<ul style="list-style-type: none"> – ismerjék fel a test és lélek összefüggéseit – legyenek ismereteik a káros szenvedélyek veszélyeiről és elkerülésük módjairól – ismerjék a nemi érés következményeit – helyes viselkedési formák tudatosítása <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plakát, tabló készítése, • szaktanár által tartott előadás (igény szerint), • önismeret fejlesztő játékok, konfliktus megoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok, • oktatófilmek megtekintése igény szerinti témákban. • kooperatív csoportmunkában információk gyűjtése és rendszerezése, • szituációs játékok, helyzetgyakorlatok és szerepjátékok, • önismereti és kooperációs gyakorlatok, • az alkoholbevitellel kapcsolatos adatok értelmezése kisfilm megtekintése és csoportos beszélgetés, • beszélgetés a védőoltásokról • dokumentumfilm megtekintése a védőoltásokról, • az alkoholfogyasztás mintáinak közös megbeszélése, • a segélykérés módjainak megbeszélése, a segélyhívás gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül, • a szerhasználattal kapcsolatos visszautasítási stratégiák megbeszélése és gyakorlása helyzetgyakorlatokban a káros szenvedélyek témakörben szókincsbővítés, a szerhasználattal kapcsolatos legfontosabb

<ul style="list-style-type: none"> – a drogok testre és lélekre gyakorolt egészségi hatásainak megértése, valamint a szerfogyasztással kapcsolatos „tolerancia” fogalma, – a digitális függőség és a játékszenvedély káros hatásainak megvitatása, – az egészségkockázat és a személyes felelősség a drogfogyasztás tükrében, majd ennek tudatában a megfelelő döntések megalapozása, – a tanulók megküzdési és elutasítási stratégiájának fejlesztése, a „nem fogyasztás” mint követendő minta kialakítása, – a droghasználat miatt kialakult egészségi (lelki, testi) következmények, – a káros szenvedélyek témájában tanult szakkifejezések alkalmazása, a témával kapcsolatos fogalmakhoz példák társítása, a káros szenvedélyek kapcsán holisztikus szemlélet elsajátítása, – a dohányzás, a dohánytermékek, az új típusú elektronikus cigaretták fogyasztásának egészségi hatásai. <ul style="list-style-type: none"> – Nemi érés (külön óra lányoknak és fiúknak) – Megtermékenyülés, fogamzás, abortusz. Fogamzásgátlás. – Szexuális bántalmazás, pedofília, prostitúció. – A fejlődő szervezet ellenségei. – Szenvedélybetegségek – Testedzés, sport, túrázás. 	<p>szakkifejezések és fogalmak megismerése,</p> <ul style="list-style-type: none"> • a rendőrségi program (Telefontanú) és a segélyhívó telefonszámok megismerése, a használat gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül.
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>fogamzás, abortusz, védekezés, szenvedély, szenvedélybetegség, pedofília, homoszexualitás, prostitúció</p>

Témakör	Közlekedésbiztonság	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biztonságos közlekedésre nevelés, a szabályok betartatásával. Korábbi ismeretek bővítése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Kiemelt téma 1: közlekedés kerékpárral és rollerrel. – Kiemelt téma 2: a közlekedés, mint komplex rendszer. – A láthatóság fontossága a közlekedésben (gyalogosként, kerékpárosként, rolleren). – A városi, közúti, vízi és légi közlekedés hasonló és különböző vonásainak megismerése. – Útvonaltervezés kerékpárral és közösségi közlekedési eszközökkel: különböző térképek, alkalmazások bemutatása, megismerése. – Az útviszonyokból és a látási viszonyokból eredő problémahelyzetek és megoldásuk (pl. Jég). – A közlekedés során felmerülő etikai dilemmák, konfliktushelyzetek. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a kerékpár karbantartási feladatainak összegyűjtése információszerzéssel, és tanári irányítással. • a biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése szituációs gyakorlatok során (tantermen kívüli foglalkozás keretében), • útvonalterv készítése kerékpártúrához digitális eszközök használatával, tanári irányítással • kockázatvállalás a közlekedésben – vagányság, kihívás, nemet mondás – esetfeldolgozás, csoportmunka, • döntések és lélekjelenlét – szituációs gyakorlatok, játékos feladatok, • cselekvőképes tudás, magabiztos közlekedési tudás és helyes morál kialakítása, • a közlekedés során kialakuló konfliktusok megoldása, kommunikációs és szituációs gyakorlatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	útviszony, cselekvőképesség

Témakör	Alkalmazkodás és biztonság	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Közösségfejlesztés, az önértékelés fejlesztése. Érzékenyítés – az egyéni és közös felelősség, a környezet szerepe.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A közösségi normák kialakítása. – Közösségfejlesztés, az önértékelés fejlesztése, normatívák kidolgozása, a közösségi értékrend elfogadása (a másik nézőpontja), a közösségromboló és – építő magatartások felismerése. – Az agresszió megnyilvánulási formáinak megismerése. – A bántalmazás típusainak, tereinek, szerepeinek felismerése. – A cyberbullying típusainak megismerése, a netikett elsajátítása. – A resztoratív sérelemkezelő módszerek alkalmazása, – A vitakészség fejlesztése. – Az iskolapszichológus tevékenységének és más segítő szolgáltatásoknak a megismerése (pl. Kék vonal). – A bizalmi személy szerepe. – A bullying szereplőinek (elkövető, áldozat, környezet) motivációja, felelőssége. – Jelzés vagy árulkodás. – Érzékenyítés – az egyéni és közös felelősség, a környezet szerepe. – Megoldási lehetőségek offline és online bullying esetén, a segítség lehetséges módjai, forrásai. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • páros munka, • digitális történetmesélés, • csoportmunka, • szerepjáték, drámajáték, • kérdőívek, tesztek kitöltése, • szituációs gyakorlatok, • prevenciós médiatár kisfilmjeinek megtekintése • esetfeldolgozás – csoportmunka.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	bizalmi személy, segélyvonal, agresszió, offline, online

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén:

A teljesítményt nagymértékben befolyásolja a hallásmaradvány, az intelligencia és az általános nyelvi készség. A várt eredmények a hallássérült és értelmi fogyatékos tanulók egyéni fejleszthetőségének figyelembe vételével értendők, a rendelkezésre álló dokumentumokban (anamnézis, személyi adatok, szakértői vélemény) foglaltakat alapul véve.

- a tanuló tudja, hogy egy adott közösségben cselekvő tagként vehet részt
- érezzen felelősséget cselekedeteiért, vállalásaiért, érzékelje és értékelje megfelelően a sikert, a kudarcot
- alakuljon ki a helyes érvelés és megfelelő vitakultúra szokásrendszere
- legyen tudatában az egészség fontosságának
- legyen tájékozott az egészségügyi szolgáltatások terén
- legyen tisztában a férfi és női szerepekkel, legyenek pontos ismeretei a nemi érés következményeivel kapcsolatban
- ismerje fel a függőséget okozó káros szenvedélyeket
- legyen tudatában a káros szenvedélyek egészségkárosító hatásával
- fogadja el, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni
- ismerje a családi élet hagyományait
- használja ki a művelődési lehetőségeket.
- tudatosan készüljön a pályaválasztásra
- ismerje a bántalmazás offline és online típusait és szerepeit
- tudjon segítséget kérni, legyen rálátása a segítő szakemberek munkájára

KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A halmozottan sérült (hallássérült és értelmi fogyatékos) tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a közösségi nevelés (osztályfőnöki) célja a korábbiakban megkezdett közösségépítő és egyéni fejlesztő munka folytatása és bővítése, továbbá a felkészítés a továbbtanulásra.

Az egyén és közösség témakörben a hagyományos osztályfőnöki munka kap teret. Ennek – a szervezői, adminisztratív és értékelő munkán túl – kiemelt feladata az életpálya-tervezés és az azt megalapozó önismereti és pályaorientációs munka. Emellett a befogadó közösség gazdagítása, a helyi és a nemzeti hagyományok ápolása, az együttműködéshez szükséges személyes és személyközi készségek fejlesztése kerül előtérbe.

A tanulás tanulása témakörben a kudarcélmény feldolgozási módjai, a megküzdési stratégiák és a fejlődő szemléletmód tovább építése mellett a saját tanulási stratégiák megalapozására is sor kerül, amelyek a későbbi sikeres továbbtanulást és vizsgázást is segítik.

Az egészségfejlesztés témakörben a káros szenvedélyek és az egészségügyi szolgáltatások témái segítik a tanulók tájékozódását és a helyes egészségmagatartás megalapozását.

A közlekedésbiztonság témakörében a kerékpáros közlekedésre és a közlekedés komplex rendszerként való értelmezésére szükséges helyezni a hangsúlyt.

Az alkalmazkodás és biztonság témakörben a tanulók megismerik a bántalmazás offline és online típusait és szerepeit. A tanulók megismerik a segítő szakemberek munkáját.

Ebben a korban a fizikai és lelki változások már mindenkinél jól láthatóak és megkezdődik az értelmi képességek érése is, az életkornak megfelelően. A hallássérülésből származó hiányosságok kisebb mértékben jelentkeznek és a fogalmak világa kezd jelentéssel megtelni a kamaszok számára. Rendkívül élessé válik kritikai érzékük, különösen a szabályokkal szemben. Ezt az érzelmekkel is telített kritikai hajlamot az ellensúlyozza, hogy ezzel egy időben nagyobb szerepet kap életükben a racionalitás és hangsúlyossá válik az „énjük” gondolkodó része. Ugyanakkor jellemző lehet a visszafogottság, csökkenhet a teljesítménykésztetés a teljesítendő feladatok terén és inkább egyéb szabadidős tevékenységre vágyanak.

A 8. osztály valaminek a lezáródását jelzi, amely egész éven át érezhető a gyermekek viselkedésében. Egyre láthatóbbá válik az igyekezet arra, hogy felkészüljenek a következő

tanulási szakaszra, amely már a munka világát is érinti. Az év végére ki kell alakulnia, hogy ki milyen középiskolában folytatja tanulmányait. Ennek feltétele a reális, helyes önismeret, amelynek felismertetése, elemzése, értékelése folyamatosan jelen van a közösségi nevelés órákon.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakörök	Óraszám
Egyén és közösség	18
A tanulás tanulása	3
Egészségfejlesztés	5
Közlekedésbiztonság	5
Alkalmazkodás és biztonság	3
Összesen:	34

8. évfolyam

Témakör	Egyén és közösség	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A halmozottan sérült gyermek felkészítése a felnőtt életre, a hatékony társadalmi beilleszkedésre. A társadalmi részvételhez szükséges normatudat, viselkedési és magatartási szabályok megértése, beépítése a személyiségbe. Helyes szexuális kultúra és magatartás kialakítása. Pályaorientáció, a helyes énkép, önmegismerés, önkontroll kialakítása, felelősség önmagunkért. Szokások, életmódok. Kultúrák, vallások, másság.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – Az előző évfolyamon elsajátított viselkedési normák gyakorlása. – A közösség céljai az új tanévre. – Életpálya-tervezés és tanácsadás. – Továbbtanulási tájékoztató és tanácsadás. – A közös ünnepek, hagyományok megismerése és részvétel azok ápolásában. – Az együttműködés szabályai és módjai az osztályközösségen vagy tanulócsoporton belül. – Az egyéni felelősség gyakorlása. – Kommunikáció a csoportban, együttműködési és konfliktushelyzetekben. – A helyi közösséggel kapcsolatos saját téma feldolgozása. – Saját és egymás munkájának értékelése, a közösség fejlődésének értékelése. – Bűnözés, büntetések – Barátság, szerelem, szex. Párkapcsolatok. – Kultúrák, vallások. – A „másság” elfogadása – Házasság, családtervezés. – Mit szeretnék elérni 10 év múlva? Távlati céljaink. – Boldogság-boldogulás. 	<ul style="list-style-type: none"> – ismerjék fel az önuralom, önnevelés, önismeret fontosságát – legyenek nyitottak az értékek felismerésére és elfogadására – tiszteljék a másik személyiségét – legyenek képesek felismerni a különböző viselkedések és döntések mögött meghúzódó mozgatókat – legyenek képesek életvitelük tudatos alakítására – legyenek fegyelmezettek, segítőkészek – tudják szabadidejüket kulturáltan hasznosítani – legyenek tájékozottak nemzeti, vallási, családi ünnepekről <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önismeret-fejlesztő játékok, konfliktusmegoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok. • az életpálya-tervező oldalak megismerése tanári segítséggel • az Oktatási Hivatal Pályaorientációs Mérés- és Támogatóeszköz (POM) használata, tanári segítséggel • az egyéni készség- és képességmérő tesztek alkalmazása és megbeszélése, tanári segítséggel • önismereti tesztek kitöltése és értékelése, tanári segítséggel • részvétel pályaorientációs programokon szociometria felvétele és közös megbeszélése, • helyi témához kapcsolódó tevékenységek megvalósítása (például: iskolatörténet feldolgozása, nemzeti identitást erősítő programok szervezése, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő embertársaink elfogadása és segítése), • osztálynap, - kirándulás szervezése,

	<ul style="list-style-type: none"> • az értékeléshez kapcsolódó tevékenységek • csoportos beszélgetés,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	közösség, bűncselekmény, vallás, „mátság”, családtervezés, boldogság-boldogulás, életmód

Témakör	A tanulás tanulása	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló felkészítése a felnőtt életre, a hatékony társadalmi beilleszkedésre. A társadalmi részvételhez szükséges normatudat, viselkedési és magatartási szabályok megértése, beépítése a személyiségbe. Pályaorientáció, a helyes énkép, önmegismerés, önkontroll kialakítása, felelősség önmagunkért.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A fejlődésfókuszú szemléletmód gyakorlásának módjai. – Tanulási stratégiák és szerepük a folyamatos tanulásban és vizsgára készüléskor. – Vizsgára vagy versenyre készüléskor legfontosabb feladatai. – Jövőnkre készülünk. Ballagunk. – Felkészülés a továbbtanulásra. – Szakmák. Szellemi, fizikai munkák. – Munkalehetőségek. – Tanulási tanácsok a középiskolai tanulmányokhoz. – Orvosi vizsgálat → pályaalkalmasság. – Helyes énkép, felelősség másokért és önmagunkért. – Önéletrajz. 	<ul style="list-style-type: none"> – ismerjék képességeiket – ismerjék fel a képességek és a pályák kapcsolatát – tudják azonosítani a testi adottságok, szociális körülmény és a tárgyi tudás szerepét az eredményes munkavégzésben <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önismeret-fejlesztő játékok, konfliktusmegoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok. • Pályaválasztási kiállítások megtekintése. • a kudarc-tűrési-képességet fejlesztő, illetve a kudarc értelmezését és kezelését segítő játékok (például siker- vagy kudarcgyakorlat), • tanulási stratégiák kipróbálása,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	pályaalkalmasság, önéletrajz, ballagás, önismeret-énkép, felelősség

Témakör	Egészségfejlesztés	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon elsajátított készségek, ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészséges életmódra nevelés, a harmonikus élet értékeinek tisztelése. A káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése. (dohányzás, alkohol, drog, helytelen táplálkozás).	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A 7. évfolyam kiemelt témáinak elmélyítése, ismeretek gyakoroltatása <ul style="list-style-type: none"> ○ kiemelt téma 1: az egészségügyi szolgáltatások. ○ kiemelt téma 2: a káros szenvedélyek. – Párkapcsolatok: szerelem, szex. – A homoszexualitás. Nemi betegségek, megelőzés. – Egészséges életmód, helyes táplálkozási szokások. – Az anorexia, bulimia. – Sportolási lehetőségek. – Szenvedélybetegségek. – Higiénés szabályok, tisztálkodás. – Illemtan, helyes viselkedés szabályai. 	<ul style="list-style-type: none"> • ismerjék meg a serdülőkori sexualitás veszélyeit • váljon igényükké az egészséges, tiszta környezet megteremtése és annak megóvása • ismerjék a korunkra jellemző betegségek kialakulásának okait, megelőzésének lehetőségeit • ismerjék fel a drogokban rejlő veszélyeket <p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plakát, tabló készítése. • Önismeret-fejlesztő játékok, konfliktusmegoldó helyzetgyakorlatok, szerepjátékok. • páros gyakorlatok elsősegélynyújtás témakörben, • az alkoholbevitellel kapcsolatos adatok értelmezése • az alkoholfogyasztás mintáinak közös megbeszélése, • a segélykérés módjainak megbeszélése, a segélyhívás gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül, • a szerhasználattal kapcsolatos visszautasítási stratégiák megbeszélése és gyakorlása helyzetgyakorlatokban • a káros szenvedélyek témakörben szókincsbővítés, a szerhasználattal

	<p>kapcsolatos legfontosabb szakkifejezések és fogalmak megismerése,</p> <ul style="list-style-type: none"> • a rendőrségi program (Telefontanú) és a segélyhívó telefonszámok megismerése, használatának gyakorlása helyzetgyakorlatokon keresztül.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	homoszexualitás, higiénia, szexuálisbetegség

Témakör	Közlekedésbiztonság	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon tanul ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közlekedés, mint komplex rendszer. A közlekedés során kialakuló konfliktusok megoldása, cselekvőképes tudás fejlesztése.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> - A 7. évfolyam kiemelt témáinak elmélyítése, gyakoroltatása. - Kiemelt téma 1: közlekedés kerékpárral és rollerrel. - Kiemelt téma 2: a közlekedés, mint komplex rendszer. - Túratervezés, különböző térképek, alkalmazások bemutatása, megismerése. - A közlekedés során felmerülő etikai dilemmák, konfliktushelyzetek. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése szituációs gyakorlatok során (lehetőség szerint tantermen kívüli foglalkozás keretében), • útvonalterv készítése digitális eszközök használatával, tanári útmutatással • a közlekedés során kialakuló konfliktusok megoldása, kommunikációs és szituációs gyakorlatok. • cselekvőképes tudás fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	komplex közlekedési rendszer, etikus közlekedés, útvonalterv

Témakör	Alkalmazkodás és biztonság	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon tanult ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A netikett elsajátítása. Megoldási lehetőségek konfliktushelyzetek esetén, a segítség lehetséges módjainak, forrásainak ismerete.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények / Tevékenységek
<ul style="list-style-type: none"> – A cyberbullying típusainak megismerése, a netikett elsajátítása. – A vitakészség fejlesztése. – Érzékenyítés – az egyéni és közös felelősség, a környezet szerepe. – Megoldási lehetőségek offline és online bullying esetén, a segítség lehetséges módjai, forrásai. 	<p>Tevékenységek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • digitális bemutatók, látványos elemek, kisfilmek megtekintése • csoportmunka, • szerepjáték, drámajáték, • kérdőívek, tesztek kitöltése tanári segítséggel, • szituációs gyakorlatok, • prevenciós médiatár kisfilmek megtekintése • esetfeldolgozás – csoportmunka.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	cyberbullying, zaklatás, offline – online felület, netikett

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén:

A teljesítményt nagymértékben befolyásolja a hallásmaradvány, az intelligencia és az általános nyelvi készség. A várt eredmények a hallássérült és értelmi fogyatékos tanulók egyéni fejleszhetőségének figyelembe vételével értendők, a rendelkezésre álló dokumentumokban (anamnézis, személyi adatok, szakértői vélemény) foglaltakat alapul véve.

- legyen rá jellemző a kulturált magatartású ember viselkedése
- ismerje a legfontosabb emberi értékeket
- legyen reális önértékelése, alakuljon ki az önfejlesztési igénye
- fogadja el a kritikát, ismerje fel saját felelősségét önmagával szemben
- legyen felelősségérzete a közösséggel szemben és érvényesítse azt

- ismerje fel saját helyét, szerepét az adott közösségben, érdekeit tudja egyeztetni a közösség érdekeivel
- legyen az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartása
- vegyen részt a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában
- legyen tudatában az egészség fontosságának
- legyen tisztában a férfi és női szerepekkel, legyenek pontos ismeretei a nemi érés következményeivel kapcsolatban
- legyen tudatában a káros szenvedélyek egészségkárosító hatásával
- ismerje az egészségügyi szolgáltatásokat, a háziorvosi-ellátás és az egyes szakrendelések igénybevételének feltételeit
- ismerje az internetes zaklatás típusait, vegye észre az árulkodó jeleket
- fogadja el, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni
- tudatosan készüljön a választott „jövőjére”
- legyen tisztában szellemi képességeivel és ennek megfelelően válasszon iskolatípust